

آیین نامه بهداشت محیط

ماده ۱- تعاریف:

الف - بهداشت محیط: بهداشت عبارت است از کنترل عواملی از محیط زندگی که به گونه‌ای روی سلامت جسمی، روانی و اجتماعی انسان تأثیر می‌گذارد.

ب - آب آشامیدنی: آب آشامیدنی، آب گوارایی است که عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی آن در حد استانداردهای مصوب باشد و مصرف آن عارضه سویی در کوتاه مدت یا دراز مدت در انسان ایجاد نکند.

پ - آلودگی آب آشامیدنی: آلودگی آب آشامیدنی عبارت است از تغییر خواص فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی آب به گونه‌ای که آن را برای مصرف انسان زیان آور سازد.

ت - کنترل بهداشتی: منظور از کنترل بهداشتی، بازدید و بررسی وضعیت بهداشتی مراکز مشمول این آیین نامه به منظور اعمال ضوابط بهداشت محیطی می‌باشد.

ث - مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی: مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی، مراکز هسته‌ای هستند که با استفاده از پرتوهای یونساز، زیر نظر مسئولین متخصص مربوط، به تشخیص یا درمان بیماریها پرداخته و شامل مراکز رادیولوژی، رادیو تراپی و رادیو ایزوتوپ می‌باشد.

ج - اماکن عمومی: اماکن عمومی عبارت است از اماکن متبرکه و زیارتگاهها، زائر سراها، هتلها، متلها، مسافرخانهها، پانسیونها، آسایشگاههای سالمندان، آرایشگاهها، حمامها، حمامهای سونا، استخرهای شنا، سینماها، پارکها، مراکز تفریحیهای سالم، باشگاههای ورزشی، ترمینالها، وسایل حمل و نقل عمومی و مسافرتی، توالنها عمومی، گورستانها و مانند این موارد.

چ - مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی و بهداشتی: مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی و بهداشتی عبارت است از کلیه کارخانهها، کارگاهها، سردخانهها، اماکن و مغازههایی که به گونه‌ای نسبت به تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی و بهداشتی اقدام می‌نمایند.

ح - مراکز بهداشتی - درمانی: مراکز بهداشتی - درمانی عبارت است از بیمارستانها، زایشگاهها، درمانگاهها، مطبها، آزمایشگاههای تشخیص طبی، بخشهای تزریقات و پانسمان، آسایشگاههای معلولین، طب هسته‌ای، فیزیوتراپیها، رادیوژیستها و مانند آنها

خ - مراکز آموزشی و تربیتی: مراکز آموزشی و بهداشتی عبارت است از مدارس، آموزشگاههای تحصیلی، حوزه‌های علمیه، دانشکدهها، هنرستانها، خوابگاههای مراکز آموزش، پرورشگاهها، مراکز تربیتی شبانه‌روزی، ندامتگاهها و مهدهای کودک.

ماده ۲- هر اقدامی که تهدیدی برای بهداشت عمومی شناخته شود. ممنوع می‌باشند. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است پس از تشخیص هر مورد از مواردی که حیطه وظایف وزارت می‌باشد، رسماً اقدام قانونی معمول و در سایر موارد موضوع را به مراجع ذی‌ربط جهت انجام اقدامات قانونی، فوری اعلام نماید. متخلفان از مقررات بهداشت عمومی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت. ماده ۳- آلوده کردن آب آشامیدنی عمومی ممنوع است و با متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ سلامت و بهداشت مردم مکلف است کیفیت آب آشامیدنی عمومی از نقطه آبیگری تا مصرف را از نظر بهداشتی تحت نظارت مستمر قرار دهد.

تبصره ۱- وظایف و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست در پیشگیری و جلوگیری از آلودگی منابع آب، موضوع ماده (۴۶) قانون توزیع عادلانه آب و آیین نامه‌های اجرایی آن همچنان قابل اجراست.

تبصره ۲- سازمانها و موسسه‌های دولتی و خصوصی تأمین کننده آب آشامیدنی عمومی موظف به رعایت همه ضوابط و معیارهای بهداشتی اعلام شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده، باید همه اطلاعات لازم برای بررسی مورد یا موارد و تسهیلات بازدید از تاسیسات را در اختیار وزارت قرار دهند.

تبصره ۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کنترل آب آشامیدنی عمومی در مراحل مختلف توزیع، آزمایشگاههای مراکز بهداشت استان و شهرستان و مراکز بهداشتی - درمانی را برای ارائه خدمات در این زمینه تجهیز می‌نماید:

ماده ۴- به منظور جلوگیری از روند رو به رشد آلودگی منابع آبهای سطحی و زیر زمینی - اعم از چاهها، رودخانهها، قناتها، چشمه‌ها و آب مصرفی شهر و روستا- کمیته ای با نام کمیته حفاظت از منابع آب آشامیدنی زیر نظر استاندارد با عضویت مدیران و روسای اداره کل بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سازمان حفاظت محیط زیست سازمان آب منطقه‌ای استان جهاد سازندگی استان برنامه و بودجه استان و شرکت آب و فاضلاب استان تشکیل می‌شود تا موارد زیر را بررسی و اقدام نماید.

۱- اتخاذ تصمیم راجع به خارج نمودن بعضی از منابع تأمین آب آشامیدنی از سرویس که براساس گزارش اداره کل بهداشت محیط آلوده شده اند اعم از چاهها چشمه ها و قناتها

۲- اتخاذ تدابیر لازم جهت حفاظت از منابع آب آشامیدنی موجود براساس دستورالعملهایی که توسط دستگاههای ذی ربط پیشنهاد می‌شود و به تصویب کمیته می‌رسد

۳- اتخاذ تدابیر لازم به منظور حفظ حریم مناطقی که در آینده برای تأمین آب شهرها از طریق دستگاههای ذی ربط پیشنهاد می‌شود.

۴- اتخاذ تصمیم در رابطه با بحرانهای ناشی از آلودگی منابع آب و چگونگی مقابله با آنها

تبصره - در ابتدا، اداره کل بهداشت محیط موظف است نواقصی را که موجب آلودگی منابع آب می‌گردد. به دستگاه ذی‌ربط اعلام کند تا رسماً نسبت به رفع آن اقدام نماید. در صورتی که امکانات دستگاهها برای رفع نواقص کفایت نماید، مراتب در کمیته یاد شده مطرح خواهد شد.

ماده ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ بهداشت عمومی مکلف است بررسیهای لازم را در مورد تأثیرهای هوای استنشاقی و سایر مواد مؤثر بر انسان معمول دارد و نسبت به ارائه توصیه‌های ضروری به مراجع ذی‌ربط اقدام نماید.

ماده ۶- مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی موظف به همکاری و ارائه آمار و اطلاعات و فراهم نمودن تسهیلات به منظور بررسی دزیمتری و بهسازی جهت انجام وظیفه کارشناسان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند با متخلفان برابر مقررات قانونی مربوط (قانون تعزیرات) رفتار خواهد شد.

ماده ۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است مراکز بهداشتی، درمانی، آموزشی و تربیتی، اماکن عمومی و مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی و بهداشتی را از نظر ضوابط و مقررات بهداشت محیطی کنترل و با متخلفان از دستورالعملها و توصیه‌های بهداشتی وزارت، برابر مقررات قانونی مربوط (قانون تعزیرات) رفتار نماید.

ماده ۸- مراجع صادرکننده پروانه کسب مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی و بهداشتی و اماکن عمومی موظفند ضمن رعایت ضوابط مربوط به خود، مقررات و توصیه‌های اعلام شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را نیز در این زمینه رعایت نموده و قبل از صدور «پروانه کسب» نظریه بهداشتی از این وزارتخانه کسب نمایند.

ماده ۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر وظیفه قانونی مبارزه با ناقلان بیماریها، عهده‌دار ضمانت بر امر مبارزه با بندپایان، جوندگان و حیوانات ناقل بیماریها نیز می‌باشد. مراجع ذی‌ربط، ملزم به رعایت دستورالعملهای بهداشت محیطی این وزارتخانه در این موارد هستند.

ماده ۱۰- به منظور پیشگیری از شیوع بیماریهای منتل شده به وسیله بندپایان و حیوانهای ناقل بیماری، همچنین جلوگیری از آلودگی محیط به سموم و مواد شیمیایی، در صورت امکان روشهای مبارزه از طریق بهسازی محیطار جرح بوده و دستگاههای اجرایی ذی ربط موظف به بهسازی کانونهای جلب و تکثیر بندپایان و حیوانهای ناقل برابرتوصیهها و دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی میباشند.

تبصره- شهرداریها مکلفند در تنظیم روشهای جمعآوری، حمل و دفع زباله شهر و سایر خدمات شهری، دستورالعملها و توصیههای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذی ربط را رعایت نمایند.

ماده ۱۱- صدور مجوز ورود و ترخیص و کنترل بهداشتی هر نوع دام و فرآوردههای خام دامی با توجه به نصمواد (۲، ۳، ۴، ۵، ۸، ۷) قانون سازمان دامپزشکی کشور -مصوب ۱۳۵۰- که مؤخر بر قانون مواد خوردنی و بهداشتی است علیالطلاق و در تمام مراحل اعم از تولید، توزیع و عرضه از لحاظ پیشگیری و مبارزه با بیماریهای دامی و بیماریهای مشترک بین انسان و دام بر عهده سازمان دامپزشکی می باشد.

طبیعی است چنانچه عرضه فرآوردههای خام دامی موجب بیماریهای مختص انسان شود، همچنین مواردی که در فرآوردههای خام دامی تغییراتی داده شود که مواد حاصل شده، فرآورده خام دامی تلقی نگردد، مسئولیت کنترل بهداشتی بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است که مطابق قانون مواد خوردنی و بهداشتی-مصوب ۱۳۴۶- و اصلاحات آن انجام خواهد شد.

ماده ۱۲- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی از طریق شبکههای بهداشتی، درمانی و خانههای بهداشت، در روستاها ضمن آموزش گسترده با بسیج مردم و جلب همکاری بین بخشی در زمینه مسائل بهداشت محیطی از قبیل جمعآوری، حمل و دفع بهداشتی زباله، دفع بهداشتی مدفوع و کود حیوانی، بهسازی معابر و جداسازی محل نگهداری دام و پرندگان از محل سکونت، نظارت و پیگیری لازم را معمول داشته، همچنین در جهت بهسازی منابع و کنترل کیفی آب آشامیدنی، جمعآوری و دفع بهداشتی فاضلابها، کنترل اماکن عمومی و مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد غذایی اقدام نماید.

معاون اول رئیس جمهور - حسن حبیبی